

Asia: VN/24781/2025

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveysministeriön asetusluonnoksesta Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko suoritteet jaoteltu tarkoituksenmukaisesti?

Toisiolain 44 §:n mukaan Tietolupaviranomainen vastaa aina tietolupapäätöksestä, kun tietolupahakemus koskee mm. yhden tai usean yksityisen sosiaali- tai terveydenhuollon palvelunjärjestäjän rekisteritietoja. Tästä seuraa käytännössä se, että yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunjärjestäjien pitää pyytää lupa myös omien tietoaineistojen käyttöä koskien. Tästä aiheutuu palveluntuottajalle kustannusten lisäksi mm. erilaista hallinnollista taakkaa ja prosessien hidastumista.

Käytännössä julkinen ja yksityinen toimija ovat toisiolain nojalla eri asemassa. Lain 6 §:ssä tarkoitettuja rekisterinpitäjiä ovat mm. sosiaali- ja terveydenhuollon julkiset palvelunjärjestäjät. Näiden ei tarvitse pyytää lupaa tietojen käyttöön, kun kyse on ainoastaan rekisterinpitäjän omien tietojen hyödyntämisestä.

Julkisen ja yksityisen palvelujen järjestäjän (/tuottajan) erilaiselle kohtelulle ei ole perusteita. Selkeintä on saattaa julkiset ja yksityiset palvelujen järjestäjät lainsäädännön tasolla yhtäläiseen asemaan rekisterinpitäjän omien tietojen hyödyntämisessä.

Asia voidaan huomioida tässä asetuksessa siten, että asetukseen lisätään maksukategoria, jossa määritellään yksityiseltä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajalta perittävä suoritemaksu silloin, kun luvanhakija käsittelee vain organisaation omia asiakastietoja. Tällöin suoritemaksun tulee olla mahdollisimman alhainen, käytännössä vastaava kuin opinnäyte-työn tietoluvasta / tietopyynnöstä perittävä kiinteä korvaus.

Muuten suoritteet on jaoteltu luonnoksessa tarkoituksenmukaisesti ja tavoite selkeyttää maksukategorioita ja yksinkertaistaa maksuja perusteltu.

Ovatko eri suoritteista perittävät maksut ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia?

Maksut ja maksuluokat ovat ymmärrettäviä, mutta niihin liittyy toisilain säännöksistä johtuva epäoikeudenmukaisuus. Kyse on jo edellisen kysymyksen yhteydessä esille nostettu asia koskien yksityisen palveluntuottajan erilaista asemaa suhteessa julkisiin tuottajiin. Yksityisen sektorin palveluntuottajat joutuvat hakemaan tietoluvan oman rekisteritutkimusten toteuttamiseen, mutta julkisen sektorin palveluntuottajat eli hyvinvointialueet eivät. Tällöin yksityisen sektorin toimijat ovat eriarvoisessa asemassa muun muassa hyödyntäessään asiakastietoja oman toimintansa kehittämiseen. Tämä epäkohta on korjattava toisilain muutoksen yhteydessä.

Findatan hinnoitteluperusteisiin on tarkoituksenmukaista kiinnittää huomiota. Tähän mennessä hinnoittelu on ollut vuosiperusteista. Se ei ole perustunut käyttökertoihin tai käytettyyn laskenta-aikaan. Muistiossa on syytä arvioida hinnoittelun perusta sekä keskeiset vaikutukset, jos hinnoittelussa siirryttäisiin käyttökertoihin tai käytettyyn laskenta-aikaan.

Onko omakustanteisesti perittävä maksu ja tuntihinta Findatan työstä ymmärrettävä?

Korotusehdotus tuntihintaan on maltillinen neljä euroa. Omakustanteiset maksut ovat ymmärrettäviä ja ehdotetun tuntihinnan voidaan arvioida vastaavan keskimääräistä asiantuntijatyön tuntitaksaa.

Muut asetusluonnosta koskevat huomiot.

Yksityisten palveluntuottajien kohdalla tietopoiminnat ja siihen liittyvästä palvelujen kokonaisuudesta muodostuu monta kertaa taloudellisesti ja mm. henkilöresurssien näkökulmasta raskas kokonaisuus. Yksityisillä palveluntuottajilla ei ole esimerkiksi varattuna sellaista henkilökuntaa, joka hoitaisi tietopyyntöjä. Näin ollen tietopyyntöä hoitamaan kohdennetaan henkilöresurssi, jonka työtehtävät organisaatiossa ovat lähtökohtaisesti jotain muita. Tämän kaltaiset operaatiot kuormittavat organisaatiota.

On tärkeää, että yksityinen palveluntuottaja voi hinnoitella tietopyyntöä koskevan tuntityön omakustannushintaan. Jos organisaatiosta sopivin henkilö hoitamaan tietopyyntöä on esimerkiksi kohtalaisen korkealla tuntihinnoittelulla työskentelevä seniorilääkäri, niin tarvittaessa tämä kustannus tulee korvata palveluntuottajalle tietopyynnön hoitamisesta.

Perämäki Ulla
Hyvinvointiala HALI